

ВЕЛИКА Діана Ігорівна

здобувач вищої освіти 3 курсу юридичного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України

ПАНЬКОВА Лілія Олександрівна

науковий керівник, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного та господарського права Національного університету біоресурсів і природокористування України
(м. Київ, Україна)

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ТРАНСПОРТУ

Транспортна галузь відіграє ключову роль у забезпеченні економічного розвитку та життєдіяльності суспільства України. Ефективне правове регулювання господарської діяльності у цій сфері є необхідною умовою для стабільного функціонування транспортної системи, забезпечення безпеки перевезень, захисту прав споживачів та створення сприятливих умов для розвитку підприємництва. Правове регулювання господарської діяльності у сфері транспорту базується на Конституції України[1]. До основних принципів правового регулювання належать: забезпечення безпеки перевезень, свобода підприємницької діяльності, державне регулювання у стратегічно важливих сферах, захист економічної конкуренції та прав споживачів транспортних послуг.

Особливості правового регулювання різняться залежно від виду транспорту. Автомобільний транспорт регулюється законами України "Про автомобільний транспорт"[2], "Про дорожній рух" [3] та іншими нормативно-правовими актами, що визначають умови ліцензування, правила перевезення пасажирів і вантажів, відповідальність перевізників. Залізничний транспорт регулюється Законом України "Про залізничний транспорт", який встановлює порядок організації перевезень, безпеку руху, права та обов'язки учасників транспортного процесу [4]. Правове регулювання авіаційного транспорту здійснюється відповідно до Повітряного кодексу України та інших нормативних актів, що визначають правила використання повітряного

простору, сертифікацію повітряних суден та авіаперевізників, відповідальність за шкоду, завдану внаслідок авіаційних подій [6]. Діяльність у сфері морського та річкового транспорту регулюється Кодексом торговельного мореплавства України, внутрішніми водними шляхами та іншими нормативно-правовими актами, що визначають порядок реєстрації суден, правила плавання та відповідальність судновласників. Правове регулювання міського електричного транспорту має свої особливості, визначені відповідними місцевими правилами та загальнодержавними нормативними актами. Транспортне право, спираючись на кодифікацію господарського законодавства, що містить загальні норми про транспортну діяльність, а також враховуючи системність і кодифікованість самого транспортного законодавства, зумовлену множинністю норм галузевого характеру, цілком обґрунтовано може розглядатися як підгалузь господарського права. Предметом правового регулювання транспортного права виступають суспільні відносини, що виникають між транспортними підприємствами і споживачами, між самими транспортними підприємствами як одного так і різних видів транспорту при здійсненні процесу перевезень та між транспортними підприємствами і органами державної влади і місцевого самоврядування, наділеними господарською компетенцією у сфері транспорту.

Основне завдання транспортної системи – мати розгалужену інфраструктуру для надання всього комплексу транспортних послуг, у тому числі для складування і технологічної підготовки вантажів до транспортування, забезпечувати зовнішньоекономічні зв'язки України [5].

Система транспорту – це сукупність усіх видів транспорту, які взаємодіють між собою та мають свою інфраструктуру залежно від виду транспорту. Система перевезень – це сукупність способів доставки вантажу різними видами транспорту. Таким чином, транспортна система України – це одна з галузей національної економіки, що має складну інфраструктуру, складові частини якої взаємопов'язані між собою й водночас існують відносно відокремлено одна від одної та взаємодіють між собою в межах визначеної

мети. Транспорт є однією з найважливіших галузей суспільного виробництва і покликаний задовольняти потреби населення та суспільного виробництва в перевезеннях [5]. У законодавстві незалежної України, однак, визначені основні складові транспортної системи. Так, відповідно до ст. 21 Закону України «Про транспорт» до Єдиної транспортної системи входять:

1) транспорт загального користування (залізничний, морський, річковий, автомобільний та авіаційний, а також міський електротранспорт, у тому числі метрополітен);

2) промисловий залізничний транспорт;

3) відомчий транспорт;

4) трубопровідний транспорт;

5) шляхи сполучення загального користування

Незважаючи на значну кількість нормативно-правових актів, у сфері правового регулювання господарської діяльності у транспортній галузі існують певні проблеми. Серед них можна виділити: неузгодженість окремих положень законодавства, недостатню імплементацію європейських стандартів, корупційні ризики у сфері ліцензування та контролю, необхідність оновлення застарілих норм. Перспективи удосконалення правового регулювання вбачаються у гармонізації національного законодавства з правом Європейського Союзу, впровадженні електронних систем контролю та управління, посиленні відповідальності суб'єктів господарювання за порушення транспортного законодавства, створенні прозорих та конкурентних умов для ведення бізнесу в транспортній сфері.

Список використаних джерел

1. Конституція України.
2. Закон України "Про автомобільний транспорт" 3. Закон України "Про дорожній рух" 4. Закон України "Про залізничний транспорт"
5. Закон України "Про транспорт".
6. Повітряний кодекс України

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Юридичний факультет
Кафедра цивільного та господарського права

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРИВАТНОПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

тези доповідей учасників III Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 127 річниці заснування Національного університету біоресурсів
і природокористування України
(м. Київ, 15 травня 2025 р.)

Київ 2025

За зміст та якість матеріалів відповідальними є автори публікацій.

Актуальні питання приватноправового регулювання в умовах євроінтеграції: тези доповідей учасників III Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 127-річниці заснування Національного університету біоресурсів і природокористування України (м. Київ, 15 травня 2025 року.) / За заг. ред. проф. О.Ю. Піддубного. Київ, 2025. 234 с.

У збірнику розміщено тексти наукових доповідей, присвячених дослідженню актуальних питань у сфері приватного права в Україні та перспектив його розвитку і вдосконалення в контексті євроінтеграції.

Розраховано на науковців, викладачів, аспірантів та здобувачів наукового ступеню, а також суддів, адвокатів та практикуючих юристів, спеціалістів у сфері приватного права.